

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An existens in gratia, si ad tria signa campanæ post Solis occasum recitet, Ave Maria, cum verso Angelus Domini, &c. & Verbum caro factum est, lucretur Indulgentiam concedit solitam, ignorans ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Verum quod penitentia sit hæc, aut illa, vel sit maior, aut minor, pendet ex Confessarij arbitrio, vt certum est, & habetur in iure, ac proinde præceptum, quo determinata penitentia iniungitur, Ecclesiasticum & humanum est, ergo Pontifex potest illud abrogare, præsertim quando concedit Indulgentias commutando penitentias Confessarij in illud pium opus, quo quis dispouitur ad Indulgentiam consequendam, & suppleto ex thesauro id satisfactionis, quod deest.

Unde patet responsio ad primum argumentum, quod pro sua sententia adducebat Valentia. Ad secundum argumentum de absurdo respondeo cum Granado supra, quod si semper inueniri posset Indulgentia omnino plenaria, aut quæ ab iniunctis penitentis absolueret, semper posset homo liberari ab obligatione implendi penitentiam à Confessario impostam. Nec id absurdum est. Sed ab Ecclesia concessum, nec tenetur homo exequi semper id, quo reddatur certitudo de remissione, fat enim est si probabiliter id sibi persuadeat, sicut sibi persuadere potest se consecutum Indulgentiam, & ideo ad penitentias à Confessario iniunctas non amplius teneri, est tamen optimè consilium eas etiam implere, & tenentur si sunt preferentiæ.

RESOL. XVII.

De supra hominum multitudine Ecclesiam ingredi non potest, sufficit foris orationem infundere, ad lucranda Indulgentiam? Et an in huiusmodi concessione adiunctum etiam Cæmestrium nomine Ecclesia comprehendatur? Ex p. 5. tr. 12. Refol. 19.

Respondeo affirmatiuè cum Layman l. 5. tr. 7. cap. 3. num. 9. & aliis, quia moraliter rem æstimando in tali casu tales Ecclesiam visitant, quando præsentiam exhibent suam, quatenus possunt. Et nota in eiusmodi concessione etiam adiunctum cæmestrium nomine Ecclesie comprehenditur, quia in fauorabilibus verbis late sunt interpretanda. Vide etiam Ioannem Propositum in 3. part. D. Thom. q. 14. de Indulg. dub. 10. & Philippum de la Cruz in thes. Eccles. tract. 1. §. 6. num. 4. Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruciatæ l. 1. cap. 8. dub. 23. n. 5. & alios penes ipsum cum aliis, quos egoiple citauit in 1. part. tr. 11. refol. 103.

RESOL. XVIII.

De sufficiens intentio habitualis ad lucranda Indulgentia? Quod est querere, an satis sit ad lucranda Indulgentiam, opera iniuncta præstare, etiam si quis ignoret Indulgentiam facientibus illa opera concessam esse? Ex p. 5. tract. 12. Refol. 6.

Negatiuè respondet Leo de Iubileo p. 2. n. 135. Corduba de Indulgent. q. 25. Vegha in summ. mario Papæ, & alij, quia non videtur esse talis intentio, non videtur sufficere, ita neque ad lucranda Indulgentiam.

Mihi verò satis probabilis videtur opinio affirmatiua, pro qua in 4. part. tract. 4. refolut. 24. adduxi Portel, cui nunc addo Sanctarellam de Iubil. c. 15. dub. 4. & Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 7. cap. 6. n. 5. qui citat Salas, & ratio est, quia non est existimandum Summum Pontificem in lucrante Indulgentiam exigere actualem intentionem, quia nec natura Indulgentie id necessario postulat, nec verba concessionis id significant, cum solam dicatur Indulgentiam, v. gr.

plenariam consequendam fore à fidelibus, qui tali die Ecclesiam pie visitauerint, id totum autem sit, et si quis actualem intentionem non habeat Indulgentias lucrandi, ergo, &c. Et ita hanc sententiam tenet etiam Villalobos, in summ. tom. 1. tract. 26. difficult. 3. n. 9. vbi sic ait: [Y digomas, que aunque no tuuiesse intencion de ganarla, quando entra en la Iglesia; parece que bastaria que despues del acto, sabiendo que auia Indulgentia, lo ratificasse en orden à esse fin.] Sic ille.

RESOL. XIX.

An existens in gratia, si ad tria signa Campana post solis occasum recitet Aue Maria, cum vers. Angelus Domini, &c. & Verbum caro factum est, lucretur Indulgentiam concedi solitam; ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi; quod est querere, an lucreturus Indulgentiam debeat habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera iniuncta pro illa lucranda?

Idem dicendum est, si in aliqua Ecclesia est vna Indulgentia concessa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti Pater noster, & Aue Maria, vel quid simile, si aliquis existens in gratia intrauit Ecclesiam, recitauit Orationes iniunctas, sed ignorauit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, an hoc non obstante, lucretur supra dictam Indulgentiam? Ex part. 4. tractatu. 4. & Misc. Refol. 24.

Suppono tanquam certum Adrianum I V. talem Indulgentiam concessisse non solum pro Regularibus, sed etiam pro omnibus Christi fidelibus, vt inter alios docet Hieronymus Rodriq. in compend. quest. Regular. refol. 77. n. 51. iuncto num. 17. Difficultas veto est, an seculares illam lucretur, qui existentes in gratia recitant dictas Aue Maria, modo quo supra, nescientes tamen in tali recitatione gaudere indulgentia? & videtur negatiuè respondendum, ex doctrina Ægydij de Trullench in Bull. Cruciatæ l. 1. §. 6. dub. 2. n. 5. Emmanuëlis Rodriguez in eadem Bulla §. 8. n. 9. & aliorum asserentium, quod lucreturus indulgentiam debet habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera iniuncta pro illa lucranda. Sed in nostro casu recitans suprascriptas Aue Maria, non habet intentionem neque actualem, neque virtualem, quia nescit in tali recitatione concedi Indulgentiam plenariam; ergo necessariò sequitur illam non lucrari.

His tamen non obstantibus affirmatiuam sententiam docet Laurentius Portel in addit. ad dubia Regularia, ver. Indulgentia, num. 7. quia vnumquodque opus nostrum factum in gratia maximè pœnosum, vltra portionem gratiæ, quam meretur, meretur etiam certam satisfactionem pro pena debita in Purgatorio, et Theologi fatentur: at tale opus meritorium meretur hanc certam portionem satisfactionis pro penis, etiam si operans meritoriè, neque actu neque virtualiter intendat talem satisfactionem quando actu operatur, imò multi & ferè omnes seculares id ignorant. Ergo cum Indulgentia suppleat nostra opera satisfactoria circa eandem pœnas Purgatorij, habeatque eandem conditionem, vt scilicet opus iniunctum & factum pro Indulgentia acquirat portionem illam satisfactionis, etiam si is qui facit tale opus iniunctum nihil cogitet, neque sciat, neque intendat de tali Indulgentia. Et confirmatur, quia subrogatum habet naturam, quam habet illud, pro quo subrogatur; ergo si opus meritorium factum in gratia, meretur portionem satisfactionis absque eo, quod operans illud intendat, & cogitet, vel sciat, faciens opus iniunctum pro Indulgentia (quod opus fit loco operis meritorij,

vel satisfactionis nobis deficientis) acquireret illam satisfactionem Indulgentiæ, etiam si quando tale opus operatur neque intendat actualiter, neque virtualiter, non etiam penitus ignoret, quæ veritas magis confirmatur ex probabiliori opinione asserente, quod quis satisfacit præcepto recitandi Horas Canonicas, & audiendi Missam & sacramentalis penitentiæ, si fiat opus iniunctum, quamvis fiat cum formali intentione positiua non satisfaciendi pro tunc, ergo satisficit præcepto imposito pro faciendis rebus iniunctis pro Indulgentia, etiam si quis careat intentione actuali, vel virtuali eam lucrandi, hoc enim est multo minus, quam in supradictis tribus præceptis habere intentionem actualem non satisfaciendi pro tunc, quia non obstante satisficit, & hæc omnia docet Portel *vbi supra* alias etiam adducens rationes, & ideo concludit, quod

Sup. hoc in Ref. præterita.

si in aliqua Ecclesia est vna Indulgentia concessa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti *Pater noster*, & *Aue Maria*, vel quid simile, si aliquis existens in gratia intrauit Ecclesiam, & recitauit Orationes iniunctas pro illa Indulgentia lucranda, sed ignorauit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, hoc non obstante asserit supradictam illam Indulgentiam lucrari, & hanc sententiam testatur Portel audiuisse ex ore proprio à sapientissimo Patre Ludouico Molina Societatis I. E. S. V. illam docente.

RESOL. XX.

Duo dubia satis practicabilia circa Indulgentias discutuntur. Ex parte 6. tractatu 8. & Misc. 3. Resol. 31.

Sup. hoc primo casu & dubio inf. in Resol. 42. à princ. sed ibi mutata sententia in §. Vidisti, dicta Ref. & hic inf. in §. seq. huius Resol.

§. 1. EX Gallia fuerunt mihi transmissa duo dubia, & ita erat petitio. In Ecclesia Sancti Caroli Lugdunensis sunt altaria ad Confraternitates diuersas pertinentia; vnum, v. g. ad Confraternitatem S. Ioseph, aliud ad Confraternitatem S. Iacobi, aliud, &c. Vnaquæque Confraternitas pro sua Capella, vel pro suo Altari Indulgentiam plenariam ad septennium per Breue obtinuit, in quo est Clausula (volamus autem quod si alicui Christi fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuam vel ad tempus nondum elapsam duraturam concesserimus, præsentibus nullæ sint.) Queritur modo an hoc non obstante valeant Indulgentiæ ut supra concessæ? Secundum dubium sic erat. Confraternitas, v. g. Sancti Caroli Lugdunensis Indulgentiam plenariam pro sua Ecclesia seu Capella obtinuit in die festo Annuntiationis, ut in Breui continetur lucranda. Vfus autem Ecclesiæ Lugdunensis est non solum transferre officium dictæ Annuntiationis, quando in Hebdomada maiori cadit, verum etiam solemnitatem ita quod in ea die in qua fit translatio omnis loci populos cesset ab opere. Queritur modo an in dicto translationis casu transferatur quoque Indulgentia?

Sup. hoc secundò dubio inf. in §. ult. huius Resol. & in alia eius annot.

2. Ad primum dubium respondi affirmatiuè, quia verba dictæ clausulæ intelligenda sunt de alia Indulgentia simili expressa in eadem concessione, ob dictionem, aliam, quæ est repetitiua eiusdem qualitatis, quæ prius, seu immediatè fuerat expressa; vnde v. g. valida erit Indulgentia cum dicta clausula pro festo B. Caietani, etiam quod in nostris Ecclesiis adesset Indulgentia pro festo B. Andrea. Et ita docet Lezana in *summa*, tom. 3. verb. *Clausula*, numero 25. Naldus eod. verb. & Gauantus in *Manuali Episcop. verb. Indulgentia*, n. 17.

Sup. hoc in Ref. annot. primæ huius Resol. &c.

3. Ad secundum dubium etiam affirmatiuè respondi ex dictis supra in alia resolutione ex doctrina Francisci Syluij in *resolutionibus variis*, verb. *Indulgentia* 2. §. Si autem; quia ut suppono in breui dictæ Indulgen-

Sup. in Ref. quæ nunc hanc seq.

tia nulla efficitur mentio de die mensis, sed conceditur Indulgentia pro die festiuitatis, ergo ista translata transferatur etiam Indulgentia. Hoc addam, hic, quod non obstat doctrina P. Magiltri Lezana *vbi supra in summa* tom. 3. verb. *Festi dies numer.* 13. ex Portello & Azorio, quod aliquis dies festus habeat Indulgentiam annexam lucrandam tali die, si contingat officium illius diei transferri in alium diem, tunc Indulgentia non transferatur. Non, inquam, hoc obstat, quia seruitio cum Lezana, quod quando transferatur officium, non transferatur Indulgentia; sed secus dicendum, puto quando transferatur, tum ipsa festiuitas, tunc enim puto ut dixi quod transferatur etiam Indulgentia.

RESOL. XXI.

An Indulgentia concessa alicui diei festo transferatur si dies festus transferatur? Ex parte 6. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 31.

§. 1. CASus est practicabilis, & ad illum negatiuè respondet ex Azorio & Agudez in *præcept.* 1. *Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 10.* vbi sic ait, Sed rogabis, An quando transferuntur horæ Canonice, transferantur etiam Indulgentiæ concessæ à Summo Pontifice; Negat expresse tom. 2. *Moral. insitut. lib. 1. cap. 8. quæst. 8. fol. 183. colum. 1.* affirmans eas esse adnexas ex consensu & concessione Summi Pontificis, diei certo, & non posse in alium diem transferri: nisi speciale privilegium in illarum diplomate exprimat, cui opinioni assentior, propter eandem rationem.

2. Verum affirmatiuè sententiæ adhaeret Franciscus Syluius in *resol. variis*, verb. *Indulgentia* 2. vbi ita asserit. Si conceditur indulgentia visitantibus Ecclesiam N. die festo talis aut talis Sancti, nulla facta mentione diei mensis, aut diei depositionis, aut mortis, aut translationis, aut similis: & contingat festum illud celebrari die ordinario, in quem cadit, sed aliquo alio, in quem non solum officium, sed etiam festum transferatur; verisimile est indulgentiam quoque transferri: quandoquidem Indulgentia concedatur pro die festo talis Sancti: dies autem festus illius fit, quando eius officium, ac festum celebratur. Vnde si conceditur indulgentia in festo Annuntiationis B. Mariæ Virginis, & quoniam die 25. Martij cadit in septimanam Sanctam, festum simul cum officio transferatur ac celebratur post Dominicam in Albis, probabile est indulgentias lucrandas esse non in die 25. Martij, sed eo die quo post Pascha festum illud celebratur. Idemque propter eandem rationem dici posse videtur, quando nulla similiter facta mentione diei mensis, aut depositionis, &c. conceditur indulgentia visitantibus Ecclesiam talem die festo, vel in festo S. Benedicti, S. Thomæ, S. Francisci de Paula, &c. & propter Dominicam Quadragesimæ, aut aliud impedimentum, Benedictini, Dominicani, Minimi, aut alij festa illa transferunt iuxta præscriptum Romanorum Pontificum, quod nimirum fideles lucrari possint indulgentias, eo die quo festa illa celebrantur. Huc vsque Syluius satis quidem probabiliter,

RESOL. XXII.

An Indulgentia alicui Templo concessa perseveret si Templum alio transferatur in loco? Et quid si dirueretur, & reficeretur per partes? Ex p. 6. tract. 7. & Misc. 2. Resol. 32.

§. 1. Negat.